

Harun Šunje, učenik IV razreda Druge gimnazije u Mostaru

Jer, vrijeme je blizu

Negdje ispod planine Velež, u jednom malom hercegovačkom selu, boravi nena Safija. Živi u jednoj maloj obnovljenoj kući, koju su obnovili dobri ljudi. Živi sama. A živi i preživljava kako mora. Ne kako ona hoće, nego kako su drugi htjeli. A živjeti se mora, zna to Safija. Ne može živa u zemlju, premda je to hiljadu puta poželjela. Ne može nego do Božije, do onog kako je propisano.

Sjećanja sežu u rane šezdesete godine prošlog vijeka. Safija bijaše djevojka ljepotica. Djevojka o kojoj se pričalo u hercegovačkoj čaršiji, a momci njenu ljepotu opjevali u pjesmama. Visoka, vitka, garavih očiju. A tek njena kosa... Uvojci do sredine leđa, mirisni poput zumbula. Nije se znalo je li Safija ljepša i zgodnija ili je njen babo Emin strožiji i nezgodniji. To se sa sigurnošću nije moglo reći. Babo ju je čuvao kao dva oka u glavi. Pa ko bi joj smio prići i izjaviti ljubav?

Među hercegovačkim kršnim momcima nađe se i takav-Ahmed, sin nekog bojadžije. I Ahmed je mamio uzdahe djevojačke i bio često u mislima njihovim. Djevojke su šaputale njegovo ime na sijelima i sanjale da njegovi svatovi dođu po njih, jer Ahmed bijaše dobra i slika i prilika. Ali, Ahmed već godinama bijaše zaljubljen u Safiju Eminovu. A voljela je i ona njega, no o svojoj ljubavi ćutala. Ko bi babi smio reći, ko bi mu smio priznati?

Ahmed se jednog dana odvaži, pa ode do Eminove kuće da zatraži Safijinu ruku. Emin, prijek čovjek, poslije dugog vijećanja konačno popusti, a i djevojka prizna ljubav. Vjenčашe se u ljeto šezdeset i neke.

I započeli su svoj život Ahmed i Safija. Ona sedamnaesta došla u kuću. Gradilo se, radilo i stvaralo. Pravile se nove kuće, orala zemlja, sijalo žito. Rađala su se i djeca. Safija rodi dva sina. Sinovi lijepi ko jabuke. I poslušni. Pomagali majci i ocu u svim kućanskim poslovima, bili najbolji učenici i u mejtefu i u školi. A onda postашe punoljetni i krenuše na visoke škole, pa ostaviše i selo i roditeljski dom. Čekala je Safija vikende, Bajrame i praznike da joj djeca dođu u posjetu i

plela najljepše džempere jer joj se činilo da je tamo gdje studiraju uvijek hladno. Kuhala je najljepša jela kad bi došli jer su joj se uvijek činili neuhranjeni i mršavi, a bila je potpuno sigurna da će od gradske hrane oboljeti. Jer, puno uče, a malo jedu. I radila je i borila se tako Safija, čekajući da djeca završe škole i postanu svoji ljudi. A onda je došlo zlo, nebo su prekrili neki čudni oblaci i najavili da se nešto loše sprema. Rat je bio sve bliži.

Safijini sinovi ne nađoše izbora, nego da se vrate kući. U gradu gdje su studirali svakodnevno su padale granate, a selo je svakako bilo sigurnije. Posljednjim autobusom vratiše se u čaršiju, pa pješke u selo. Majci bi drago što su se vratili, jer eto, sigurnije je u selu, a i komšije su fini ljudi, neće im faliti ni dlaka sa glave. Tako je mislio i Ahmed. Povratak je bio najbolje rješenje.

I započe život po ustaljenom redu i navikama. O ratu se razgovaralo uz kahvu, pratile se vijest, ali sve je bilo nekako daleko. Brinula Safija kad bi god čula na radiju koliko je vojnika poginulo ili civila ubijeno. Puštala suze za tuđom djecom, a uveče klanjala i u dovama ih spominjala. I bi tako sve dok jednog jutra kad neko zakuca na njihova vrata. Ispred vrata dođoše nepoznati ljudi u uniformama. Začudo, znali su imena Safijin sinova. Safiji rekoše da njeni sinovi trebaju poći na neko ispitivanje i da im ništa neće biti, te da će se vratiti sljedećeg dana. Uzalud je Safija molila, plakala i preklinjala. Zvuk vojnog auta koji ih odvodi bilo je posljednje čega se sjećala.

Prođoše od tog zimskog jutra dvije godine. Safija je sada u Mostaru, izbjegla u koloni stotina ljudi. Izbjegla sa mužem mjesec dana poslije odvođenja sinova. Od njih ni traga ni glasa. Raspitivala se Safija po selu i čaršiji, ali niko ih nije vidio. Jedni su govorili da su odvedeni u logor, drugi da su pobjegli iz zatvora i spasili se. I gajila je Safija nadu i snivala kako će se jednog dana pojaviti odnekud, jer što da ih ubiju kad nikome zla nisu nanijeli. Živjela je tako, nadala se i čekala...

Jednog jutra začula je kucanje na vratima. Ni sama nije znala zašto, ali posjetilo ju je na ono kucanje i na onu zimsku noć kada je posljednji put vidjela svoju djecu. Kada je otvorila vidjela je dvije žene. Jednu je poznavala jer je radila u organizaciji za traženje nestalih.

Tog jutra srušio se Safijin svijet.

-Safija, našli smo ti djecu-bila je to rečenica koja i danas odjekuje u njezinoj glavi. I našli su ih, a Safija identifikovala. Poznala ih po džemperima, onim istim koje je ona plela dok su studirali. I po kaišu, što ga je kupila starijem sinu kad je prodala dvije vreće krompira. Od tuge i jada srce Ahmeda, Safijinog muža, stalo je pola godine poslije identifikacije. Safija je ostala i bez muža.

-Spasi se ti, moj Ahmede, muka ovog svijeta-često je znala reći.

I evo je danas ponovo u istoj kući. Potpuno sama. a sve je zamišljala drugačije. Ta kuća je danas trebala biti ispunjena srećom i smijehom njene djece i djece njenih sinova. Neka gluha tišina vlada. Prevrće Safija uspomene, slaže neke stare knjge koje su ostale, a nekad ih djeca čitala. Ostavlja po prozoru jabuke i dunje, orahe i lješnike. Zamišlja da ih kao nekad pakuje u neke velike torbe i moli vozača da ih poveze u grad, tamo gdje joj djeca studiraju. I kuha sama sebi, a uvijek puno skuha. Moglo bi jesti četvero. Tako navikla.

Je li vrijeme dovoljno blizu? Je li smrt blizu? Koliko još do konačnog susreta sa djecom?

-Nije dugo, moja Safija-tješi ona sama sebe.

Vrijeme je blizu. I smrt je blizu. Bliža od košulje koju nosiš.

I Sudnji dan je blizu, pa onda prema zasluži. Svakome kako je radio.

Razmišlja tako Safija, dok gleda kroz prozor niz uski seoski put kojim su nekad išli i vraćali se.